

Pia Kauma kok

Kirjallinen kysymys lääkkeiden saatavuudesta

Eduskunnan puhemiehelle

Valtaosalla suomalaisista apteekeista on lääkkeiden saatavuusongelmia. Vuonna 2012 saatavuushäiriöitä tuli lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimean tietoon 156, ja viime vuonna niitä oli jo peräti 1 213. Saatavuusongelmien taustalla vaikuttavat muun muassa Suomen lääke-markkinoiden pieni koko ja globaalit syyt.

Itä-Suomen yliopistossa vuonna 2018 tehdystä tutkimuksesta käy ilmi, että lähes kuukauden mittaisen seurantajakson aikana 80 prosentilla apteekeista oli lääkkeiden saatavuusongelmia päivittäin tai lähes päivittäin. Saatavuusongelmia oli tavanomaisissa, yleisesti käytetyissä lääkeryhmissä, kuten hermoston vaikuttavissa lääkkeissä sekä sydän- ja verisuonisairauksien lääkkeissä.

Tänä vuonna saatavuushäiriöitä on ollut runsaasti muun muassa ehkäisytableteissa ja joissain verenpainelääkkeissä. Esimerkiksi e-pillereistä oli kesäkuussa pulaa jopa 11 merkin tuotteesta. Vuonna 2018 adrenaliinikynien saatavuusongelmat jatkuivat peräti puolisen vuotta. Adrenaliinikyniä käytetään äkillisten, hengenvaarallisten allergisten reaktioiden ensihoitoon.

Lääkkeiden saatavuus on varmistettava. Kyse on ihmisten terveydestä ja samalla kansallisesta huoltovarmuudesta. Lääkelogistiikan on toimittava kaikissa olosuhteissa. Se edellyttää ketjun kaikkien toimijoiden vastuiden ja velvoitteiden täyttämistä.

Tarvitsemme koko arvoketjun kattavan uudistuksen, jossa ketjun eri osien toiminta ja taloudellinen kannattavuus tukisi Suomea houkuttelevana markkinana. Suomen osuus ostoista on maailmanlaajuisesti vain 0,3 prosenttia. Yksi vaihtoehto kehittää markkinoita ja samalla huoltovarmuutta olisi toimia yhteistyössä joidenkin muiden maiden, kuten Pohjoismaiden kanssa. Pohjoismaat yhdessä olisivat lääke-markkinoilla yksittäisiä kansallisia neuvottelijoita vahvempi tekijä kuin mikään yksittäinen maa.

Nopeammin vaikuttava toimenpide olisi esimerkiksi erityislupien myöntäminen etenkin harvinaisten lääkkeiden maahantuontiin. Samalla olisi hyvä pohtia, voitaisiinko ennen kaikkea kriisitilanteita varten tarkoitettuja velvoitevarastoja hyödyntää nykyistä joustavammin.

Lääkkeiden saatavuusongelmat olisi hyvä ottaa esille Suomen EU-puheenjohtajuuskaudella. Yksi tilaisuus on nyt syksyllä järjestettävässä terveysministerien kokouksessa.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Kirjallinen kysymys KK 54/2019 vp

Millaisia toimenpiteitä hallitus aikoo tehdä nopeasti ja toisaalta pidemmällä aikavälillä lääkkeiden saatavuusongelmien ratkaisemiseksi ja

miten taataan huoltovarmuus ja onko esimerkiksi Pohjoismaiden yhteistyö yksi vaihtoehto?

Helsingissä 18.7.2019

Pia Kauma kok